

STRELA IN GRMENJE KOT NARAVEN POJAV

Električna polja nastanejo predvsem ob močnih navpičnih gibanjih zračnih gmot, trenju ter nastajanju padavin in njihovi pretvorbi. Strela, ki jo vidimo kot blisk in slišimo kot grmenje, nastane ob razelektritvi (električno praznjenje). Strele večinoma udarijo med nevihtnimi oblaki ali njihovimi deli, včasih pa tudi med oblaki in zemljo. Strela išče pot najmanjšega odpora, to je pot, kjer je zrak najbolj ioniziran (razdeljen na pozitivne in negativne naboje) oziroma bolj električno prevoden. Električni tok v streli doseže jakost do sto tisoč amperov.

Električna polja nastajajo tudi v lepem vremenu, vendar tedaj niso tako močna. Strelo spremlja močan pok, ki nastane, ker zrak v kanalu strele v trenutku zažari in se močno razširi, takoj nato pa spet skrči. Zvočni valovi se ob poku odbijajo od tal in zračnih gmot, zato slišimo te poke kot grmenje. Po času, ki mine od bliska do groma, ki ju zaznamo, lahko približno ugotovimo oddaljenost bliska od mesta, kjer smo. Tri sekunde pomenijo razdaljo približno enega kilometra.

Pred strelo ste varni samo v hišah s strelovodom ali v avtomobilu. Strela ubija vsako leto v gozdovih in dolinah, planinah in gorah, skratka tudi tam, kjer ne bi nikoli pričakovali.

Ukrepajte preventivno!

Poslušajte vremenska poročila in pazite na vremenske pojave. Vročinska nevihta je najpogosteje spomladi in poleti, ko se zrak zelo segreje. Hladna fronta se najpogosteje pojavi s silovitimi in nenadnimi nevihtami. Kjer je bilo še maloprej lepo vreme in jasno nebo, zelo hitro nastanejo kopasti oblaki in kmalu nato se razbesni nevihta.

Opozorilna znamenja:

- poletna stanja z izenačenim zračnim pritiskom so ugodna za nastanek neviht; soparno ozračje, kopasti oblaki

Znamenja za preplah:

- kopasti oblaki s temnim vznožjem in razcefranimi robovi
- oddaljeno grmenje

Skrajno nevarno:

- razelektritve v ozračju (lasje stojijo pokonci, prasketanje...)

Edina učinkovita zaščita pred strelo je, da se pravočasno zatečete v varno zavetje. Izgovor, češ da nevihte niste pričakovali, je zelo pogost, vendar nobena nevihta ne pride nepričakovano.

Če bi si radi zagotovili največjo možno varnost, načrtujte izlet tako, da boste pravočasno, t. j. opoldne oziroma zgodaj popoldne, že na varnem, v koči, na vlaku, v avtu.

Če ste se ušтели in vas je ujela nevihta, ste posebno ogroženi na vrhovih, grebenih, v bližini osamelih dreves ali pod njimi, ob vodnih žilah in žlebovih, na vznožju skalnih sten, pri votlinskih vhodih, pod daljnovodi. Manj nevarno (nikakor pa ne varno) je v dolinah, globelih, približno 15 m od sklanih sten, če čepite pod vrečo za bivakiranje, sedite na nahrbtniku s prekrizanimi nogami. Ne pozabite! Zračni puh je že veliko ljudi pahnil v globino!